

लोकनायक बापूजी अणे महिला महाविद्यालय यवतमाळ

बी.ए. भाग 3 (सेमिस्टर साहवे)

गृह अर्थशास्त्र(मानवी विकास)

प्रश्नसंच (लघुत्तरीय)

युनिट पहिले :--अनुवंशिकता

- १) अनुवंशिकतेचा अर्थ आणि परिभाषा स्पष्ट करा.
- २) अनुवंशिकता संबंधीचे नियम (कोणतेही तीन)
- ३) बीजकोशाच्या निरंतरतेचा नियम आणि संपादित गुणांच्या संक्रमणचा.
- ४) शुद्ध जातीची अमरता आणि गुणधर्म बदलाचा नियम
- ५) समानतेचा नियम आणि परागामित्वाचा नियम
- ६) बालकांच्या विकासात आनुवंशिकतेची भूमिका—शारीरिक लक्षणे
- ७) पालकांच्या विकासात आनुवंशिकतेची भूमिका—बौद्धिक विकास
- ८) बालकांच्या विकासात वातावरणाचे महत्व
- ९) जन्मपूर्व वातावरण
- १०) जन्मोत्तर वातावरण - प्राकृतिक वातावरण व शारीरिक भिन्नता आणि वैयक्तिक वातावरण
- ११) बालविकासात कुटुंबाची भूमिका
- १२) संयुक्त कुटुंबाची बाल विकासातील भूमिका
- १३) बाल विकासातील विभक्त कुटुंबाची भूमिका
- १४) लहान कुटुंबाचे फायदे

युनिट दुसरे:- व्यक्तिमत्व विकास

- १) व्यक्तिमत्व विकासाचे महत्व आणि परिभाषा
- २) व्यक्तिमत्त्वाचे विविध प्रकार सांगून, शरीररचनेनुसार व्यक्तिमत्त्वाचे प्रकार सांगा
- ३) व्यक्तिमत्त्वाचे समाजशास्त्रीय आणि मनोवैज्ञानिक प्रकार

- ४) व्यक्तिमत्व विकासावर परिणाम करणारे जैविक घटक
- ५) व्यक्तिमत्व विकासावर परिणाम करणारे परिस्थितीजन्य घटक (कोणतेही दोन)
- ६) कुटुंब, शेजारी व मित्र आणि शाळा यांचे व्यक्तिमत्व विकासातील भूमिका
- ७) व्यक्तिमत्व विकासावर परिणाम करणारे परिस्थितीजन्य -समाज व सांस्कृतिक, भौगोलिक परिस्थिती आणि प्रसारमाध्यमे

८) बालकाच्या सर्वांगीण विकासात सुरक्षा यंत्रणेचे महत्त्व

९) सुरक्षा यंत्रणेच्या परिभाषा सांगून, सुरक्षा यंत्रणेच्या प्रकारची यादी तयार करा.

१०) संरक्षण यंत्रणेचा प्रकार -दमन आणि निरोधन

११) प्रक्षेपण आणि मिथ्या समर्थन

१२) संरक्षण यंत्रणेचे प्रकार - प्रतिपुरण आणि तादात्मिकरण

१३) बौद्धिकीकरण, उदात्तीकरण आणि प्रतिगमन या संरक्षण यंत्रणेबाबत लिहा.

१४) प्रतिगमन, स्वप्नरंजन, आणि अन्याश्रम या संरक्षण यंत्रणेबाबत लिहा.

१५) नकारात्मकता, आत्मताडन आणि सुटका या संरक्षण यंत्रणेबाबत लिहा.

१६) दिखाऊपणा, लज्जारक्षण आणि वास्तवावर हल्ला चढवणे या संरक्षण यंत्रणा बाबत लिहा.

१७) स्व संकल्पना चा अर्थ आणि परिभाषा

१८) स्व संकल्पनेच्या प्रकारा बाबत लिहा.

१९) सकारात्मक आणि नकारात्मक संकल्पनेचा विकास

२०) व्यक्तिमत्व विकासात आत्मसंकल्पना ची भूमिका

युनिट तिसरे :- बालकांच्या समस्या

१) नेतृत्वाचे महत्त्व

२) नेतृत्वाचे प्रकार सांगून, कोणत्याही एका बाबत लिहा

३) एकाअधिकारवादी नेतृत्व आणि लोकशाही नेतृत्व

४) निरंकुश नेतृत्व आणि लोकशाही नेतृत्व

५) नेतृत्वासाठी आवश्यक असलेल्या गुण

- ६) बालवयातील वर्तन समस्या ची कारणे
- ७) बालवयातील समस्यांमध्ये कौटुंबिक वातावरणाची भूमिका
- ८) बालवयातील समस्यांमध्ये शालेय वातावरण आणि सामाजिक वातावरण
- ९) बालकांच्या वर्तन समस्या ची यादी तयार करून, अंगठा चोखणे समस्येची कारणे
- १०) अंगठा चोखणे या समस्येवरील उपाय योजना
- ११) नखे कुरतडणे या समस्येची वैयक्तिक कारणे
- १२) नखे कुरतडणे या समस्या मागील कौटुंबिक आणि शालेय वातावरणशी संबंधित कारणे
- १३) नख कुरतडे या समस्येवरील उपाययोजना
- १४) खोटे बोलणे बालसमस्या
- १५) खोटं बोलण या बालसमस्येची कारणे (कोणतेही तीन)
- १६) खोटं बोललं या बालसमस्येवरील उपाय योजना
- १७) बालसमस्या- चोरी करणे
- १८) चोरी करणे या समस्येची कारणे (कोणतेही तीन)
- १९) चोरी करणे या बालसमस्येवरील उपाय योजना
- २०) लैंगिक शिक्षणाचे महत्व
- २१) लैंगिक शिक्षणाची गरज
- २२) लैंगिकता शिक्षण कसे द्यावे
- २३) अपंग बालकाचा अर्थ आणि परिभाषा
- २४) अपंगत्वाचे वर्गीकरण
- २५) अपंगासाठी शिक्षणाच्या सोयी
- २६) अपंगासाठी विशेष शाळा
- २७) अंधत्वाची कारणे आणि अंधत्व पासून बचाव करण्यासाठी घ्यावयाची काळजी
- २८) अंध आणि दृष्टी कमी असणाऱ्या बालकांचे शिक्षण
- २९) अस्थिव्यंग किंवा अपंगत्व

- ३०) अपंगाचे शिक्षण आणि पुनर्वसन
- ३१) वाणी दोष
- ३२) वाणी दोषा वरील उपचार आणि शिक्षण
- ३३) श्रवण दोष असणाऱ्या मुलांच्या परिभाषा आणि प्रकार
- ३४) श्रवण दोषाची कारणे आणि लक्षणे
- ३५) कर्णबधिरांचे शिक्षण, अध्ययन आणि अध्यापन पद्धती
- ३६) मतिमंद मुलांच्या परिभाषा आणि ओळख
- ३७) मतिमंद मुलांचे वर्गीकरण
- ३८) मतिमंदतेची कारणे आणि शिक्षण

युनिट चवथे :- किशोरावस्था

- १) किशोरावस्थेत चा अर्थ आणि परिभाषा
- २) किशोर संस्थेचे विकासात्मक कार्य (कोणतेही दोन)
- ३) आपल्या शरीररचनेचा स्वीकार करून कार्ये करणे आणि पालक आणि इतर मोठ्या व्यक्तीपासून भावनात्मक

स्वातंत्र्य मिळविणे

- ४) आर्थिक स्वातंत्र्य आणि योग्य विषयाची निवड
- ५) विवाह कौटुंबिक जीवनाची तयारी आणि जीवनाचे मूल्य निर्धारित करणे
- ६) किशोरावस्थेतील शारीरिक विकासाचा अर्थ आणि महत्त्व
- ७) किशोर अवस्थेतील हातपाय यांचा विकास
- ८) शारीरिक वाढीची सामान्य वैशिष्ट्ये
- ९) किशोरावस्थेतील भावनिक विकास
- १०) किशोरावस्थेतील भावनिक परिपक्वता
- ११) भावनावस्था मधील शारीरिक बदल
- २०) भावनात्मक विकासावर परिणाम करणारे घटकांची यादी करा(कोणत्याही दोन)

लिंगभेद

- २१) भावनात्मक विकासावर परिणाम करणारे घटक- शारीरिक व बौद्धिक वाढ
- २२) भावनात्मक विकासावर परिणाम करणारे घटक- अध्ययन आणि आर्थिक व सामाजिक स्तर
- २३) भावनात्मक विकासावर परिणाम करणारा घटक- व्यक्तिमत्व, घर समाजातील वातावरण आणि
- २४) बालक विकासावर परिणाम करणारे घटक लिंगभेद, कुटुंबाचा प्रकार आणि मुलांचा जन्मक्रम
- २५) किशोरांच्या भावनांचे प्रकार -राग आणि काळजी
- २६) किशोरांच्या भावना-भीती आणि चिंता
- २७) किशोरांच्या भावना- स्नेहा/ प्रेम, आनंद आणि द्वेष
- २८) किशोरवयीन बालकांच्या सवयींचा त्यांच्या जीवनावर होणारा प्रभाव
- २९) पालकांची सकारात्मक भूमिका
- ३०) शिक्षकांची सकारात्मक भूमिका
- ३१) किशोरासंबंधी शिक्षकांच्या भूमिका

युनिट पाचवे:- पालक-बालक संबंधाचे महत्त्व आणि प्रकार

- १) पालक बालक संबंधाचा अर्थ आणि महत्त्व
- २) पालक-बालक संबंधात आत्मविश्वासाची निर्मिती होणे स्पष्ट करा
- ३) पालक-बालक संबंधित व्यक्तिमत्त्व विकासाचा पाया घातला जातो स्पष्ट करा
- ४) वर्तन समस्यांना प्रतिबंध करण्यासाठी सुयोग्य पालक-बालक संबंधाचा उपयोग स्पष्ट करा
- ५) मातापिता व बालक यांच्यातील संबंध ची वैशिष्ट्ये (कोणतेही दोन)
- ६) आदर्श बाल संगोपन पद्धतीची आवश्यकता
- ७) बालसंगोपन पद्धती -हुकुमशाही बालक संबोधन पद्धती
- ८) अधिकारयुक्त लोकशाही पद्धत. ९) मुक्त बाल संगोपन पद्धती
- ९) दखल न घेणारी बाल संगोपन पद्धती
- १०) बाल संगोपन करताना पालकांसमोर येणारी आव्हाने
- ११) पालक-बालक संबंधाचा व्यक्तिमत्त्व विकासावर होणारा परिणाम

